

In de Middeleeuwen was het rivierengebied van ons Tweestromenland nog een woest, ruig en moeilijk toegankelijk gebied. Maar wel een aantrekkelijk gebied voor bewoning, met vrij makkelijk te bewerken gronden en zoet water.

De bestuurlijk macht lag bij een groepje mensen, ridders te paard, die door hun verre reizen veel ervaring hadden opgedaan in andere culturen. Gezamenlijk is sterker dan alleen, dus verenigden zij zich. De leden waren herkenbaar doordat zij witte mantels droegen met daarop een rood kruis. De Orde van de Tempeliers.

Ieder nieuw lid stond zijn bezit af aan de Orde. Dit vereiste een efficiënt beheer van al die bezittingen, van de vele schenkingen, van de visrechten, de maalrechten, enz. Dit groepje groeide uit tot een grote multinationale rijke organisatie.

Het beheer werd gestuurd vanuit commanderijen waar een groot aantal bedrijven en dienstverleningen werden ondergebracht. De exploitatie van de commanderijen schijnt economisch gezien doorgaans voortreffelijk te zijn geweest. Beter dan de plaatselijke machthebbers overzagen de Tempeliers hoe een beleid te voeren met een allesoverheersend streven naar "opbrengst". Dit leidde ertoe dat de Tempeliers voortrekkers werden op allerlei gebied.

Door de aanleg van de eerste dijken in de 11de en 12de eeuw werden de stroomruggen gefixeerd. In de 13de eeuw ontstond een doorgaande bedijking en werden de veengebieden en moerassen ontgonnen en ontstond het huidige rivierengebied met zavel en zware klei.

De Tempeliers maakten onder meer naam als: dijkenbouwers, landontginners, irrigatiewerken, aanleggers van waterwerken, o.a. ten behoeve van molens, als graan- en veetelers, als wolhandelaren, verwerkers van landbouwproducten, de ontwikkeling van nieuwe landbouwmethoden. Ook de schuldbrief, de latere cheque in het bankwezen, stamt uit die tijd.

Voor het vervoer van al die producten hadden ze veel paarden en schepen nodig. Om niet meer afhankelijk te zijn namen ze zelf op eigen scheepswerven de scheepsbouw ter hand. Ze fokten sterke paarden als het Gelders Paard.

Ze bouwden molens en waren bedreven in het brouwen van bier.

De grootste taak van de Tempeliers bestond uit het beschermen van de op doorreis zijnde pelgrims en handelsreizigers.

Bij de oeververbindingen werden herbergen / veerhuizen opgezet. De herberg en de commanderijen boden onderdak en een goede maaltijd.

Onder de intelligente leiding en hard werken van de bevolking ontstond in die tijd in ons Tweestromenland een grote rijkdom en werd onze streek, langs de Rijn van Xanten en langs de Maas vanaf Roermond, tot aan Utrecht het meest welvarende gebied van Europa.

De rijkdom wekte de jaloezie op van onder meer machthebbers in Rome en Parijs. Gedreven door hebzucht en jaloezie werden in het Zuidelijk deel van Europa met schijnprocessen de Tempeliers gevangen gezet en hun bezittingen onteigend.

Uit voorzorg werden in het Noordelijk deel van Europa, zoals in Duitsland en ons Tweestromenland, de bezittingen van de Tempeliers weggesluisd en ondergebracht naar geheime locaties. Opvallend is dat precies in die periode klooster Gravendaal en de Cistizenzers nagenoeg heel Maas en Waal in bezit verkreeg. De graaf van het Graafschap Gelre, en daarna Hertogdom Gelre, had daar veel invloed. Zo ligt bij Gut Graefenthal in Goch hertog Reinald 1 van Gelre begraven.

In de eeuwen die volgden is ook het Tweestromenland tijdens meerdere oorlogen leeggeroofd en geplunderd, en ontstond er zelfs armoede. Doordat de bevolking van Maas en Waal van nature gezagsgetrouw is, maakt die eigenschap het voor kwaadwillenden eenvoudiger om hun wil op te leggen aan deze mensen en hun bezittingen af te nemen.

Ook speelde een rol dat mensen niets wisten van hygiëne en het overbrengen van ziekten door ongedierte en gebruik van vervuild water.

Wel is geleerden opgevallen dat de Tempeliers, die veel bier dronken, gezond en sterk bleven. De ingrediënten waarvan bier werd (en nog wordt) gemaakt kwamen van de landbouw. Maar het belangrijkste deel bestaat uit water. Dat water werd eerst gekookt. Het koken van het water bleek later de sleutel te zijn tot het gezond blijven. Bier was in die tijd nagenoeg alcoholvrij. Van dergelijk maltbier kun je drinken als een Tempelier zonder beschonken te raken.

De wisseltentoonstelling schetst een beeld van de welvaart die gebracht werd door de Ridder te paard, de Tempeliers.

Anno 2011 zijn de rivier de Waal en de Maas nog steeds van grote betekenis. Het is en blijft een regio die het waard is een bezoek te brengen, te recreëren, te werken, te wonen.

Ik dank u voor uw aandacht.

John van Heck